

stabbursdalen@statsforvalteren.no

moskank@online.no

Stabbursdalen nasjonalparkstyre

v/ styreleder Mona Skanke

9716 BØRSELV

INNSPILL TIL FORVALTNINGSPLAN

Viser til møte 09.02.2023.

Vedlagt følger våre innspill til fremlagte utkast til forvaltningsplan. Vi støtter også fullt ut de innspill som fremkom på møtet fra reindriften, særlig fra Láhtin siida.

Under møtet ble opplyst at utkast til forvaltningsplan må være «faglig **godkjent**» av Miljødirektoratet før høring. Dette er ikke i samsvar med nasjonalparkstyrets vedtekter, punkt 8.1, hvor det fremkommer at utkastet skal sendes til direktoratet «for faglig **gjennomgang** før høring».

Den endelig vedtatte forvaltningsplanen skal riktignok godkjennes av Miljødirektoratet, men dette er rettslig avgrenset til lovlighetskontroll i forhold til gjeldende lovgivning og verneforskrifter. Direktoratet har ikke hjemmel til å endre vedtatt plan som er i samsvar med gjeldende bestemmelser, eller til å kreve endringer i strid med gjeldende bestemmelser, for eksempel ved å innføre strengere vern enn verneforskriftene tilsier.

Etttersom Stabbursdalen er et tradisjonelt urfolks- og minoritetsområde forventer vi at forvaltningsplanen fullt ut må ivareta folkerettens regler for beskyttelse av urfolks og minoriteters rett til kulturutøvelse, nedfelt i FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter artikkel 27, ILO-konvensjon nr 169 om urfolks rettigheter, FNs erklæring om urfolks rettigheter, grunnloven § 108, sameloven, menneskerettighetsloven, naturmangfoldloven m.v.

Vi ønsker et konstruktivt samarbeid i den videre planprosess, men godtar ikke at målet skal være «å etterkomme Miljødirektoratets forventninger» i stedet for å ivareta urfolkets og lokalsamfunnets interesser og rettigheter i samsvar med nevnte rettsregler for urfolks- og minoritetsvern.

Lakselv/Leavdnja, den 11.02.2023.

Med vennlig hilsen

Rådgivende utvalg for forvaltning av Stabbursdalen (RU)

Hans Arne Wulff

Rávtošvuomi siida/Stabbursdalen sameielag

Rolf Trygve Johnsen

Stabbursdalen grunneierforening

Geir Wulff

Dilljávrrre geaidnosearvi/Dilljávrrre veilag

FORVALTNINGSPLANEN

2. Historikk

Avsnitt «Veier og parkering», side 21:

Kart 7: Tekst **endres**: Dilljåvreveien inntegnes på **begge sider av Dilljåvre** i tråd med fylkesmannens godkjenning av 14.09.1998 og Porsanger kommunes brev av 20.10.1998. Videre inntegnes kjørespor fra slutt punkt for Dilljåvreveien på vestsida av Dilljåvre oppover Dilljokdalen.

Merknad: Forvaltningsplanen må forholde seg til at Porsanger kommune og fylkesmannen i Finnmark har i 1998 godkjent Dilljåvreveien på begge sider av Dilljåvre som vei i utmark som ikke omfattes av motorferdselloven.

3. Kunnskapsstatus - områdebeskrivelse

3.1 Verneverdier – naturmiljø og kulturminner

Avsnitt «Kulturminner», side 35:

Teksten «*I nyere tid har Stabbursdalen...*» **endres** til «*Stabbursdalen har...*».

Merknad: Det er utilbørlig og historisk galt å redusere samenes tilstedeværelse i Stabbursdalen til «*nyere tid*», forklart som «*tiden etter rundt 1500*». Som det fremgår to avsnitt foran er det registrert spor etter boplasser og fangstanlegg helt tilbake fra yngre steinalder.

5. Bestemmelser og retningslinjer for brukerinteresser

5.1 Lokal bruk av utmarka

Hovedavsnitt «Bestemmelser», side 43:

Avsnitt «Nasjonalparken»:

Punktet **endres** til: «*Vedlikeholde lovlige oppsatte bygninger og andre innretninger som ikke medfører endret bruk*».

Merknad: Teksten «*fasadeendring og*» **fjernes**, da bestemmelsen ikke er hjemlet i verneforskriften § 3, punkt 1.2.

Avsnitt «Landskapsvernområdet»:

Tredje punkt **endres** slik: «*Vedlikeholde lovlige oppsatte bygninger og andre innretninger*».

Merknad: Teksten «*som ikke medfører fasadeendring*» **fjernes**, da bestemmelsen ikke er hjemlet i verneforskriften § 3, punkt 1.2.

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi brukere tillatelse til:

Avsnitt «Begge verneområdene»:

Nytt punkt: «*Oppføring av bygninger og anlegg i forbindelse med reindrift og oppsyn*».

Merknad: Punktet er hjemlet i verneforskriften § 3, punkt 1.3.

Avsnitt «Nasjonalparken»:

Punkt 1 **endres** slik: «Ombygging og utvidelse av bygninger som ikke kan medføre endret bruk (retningslinjer rundt dette omhandles i kap. 5.10)».

Merknad: Teksten «og/eller fasadeendring som ikke er i samsvar med verneformålet» **fjernes**, da bestemmelsen ikke er hjemlet i verneforskriften § 3, punkt 1.3.

Side 44:

Avsnitt «Landskapsvernområdet»:

Punkt 1 **endres** slik: «Ombygging og utvidelse av bygninger (retningslinjer rundt dette omhandles i kap. 5.10)».

Merknad: Teksten «som ikke kan medføre fasadeendring som ikke er i samsvar med verneformålet» **fjernes**, da bestemmelsen ikke er hjemlet i verneforskriften § 3, punkt 1.3.

5.8 Motorferdsel

Avsnitt «Bestemmelser => Nasjonalparken», side 54:

1. underpunkt gis følgende **tillegg**: «Nødvendig transport langs eksisterende kjørespor i forbindelse med forvaltning/drift av Stabburselva, herunder drift og tilsyn med laksetrapp/lakseteller, anses som skjøtsel-, oppsyns- og forvaltningsoppgaver».

Merknad: Verneforskriften § 3, punkt 6.2, avgrenser ikke «skjøtsel-, oppsyns- og forvaltningsoppgaver» kun til verneforvaltninga, men hjemler også ferdsel for å utføre nevnte oppgaver i regi av andre instanser, herunder elveforvaltninga.

Avsnitt «Retningslinjer => Nasjonalparken», side 54:

1. avsnitt: Teksten «til inntil seksten (16) turer per sesong» **fjernes**.

Merknad: Verneforskriften § 3, punkt 6-3, hjemler ikke innføring av generell begrensning av «nødvendig transport til og fra lovlig oppførte private hytter».

3. avsnitt: «4 år» **endres** til «fem år» for å harmonisere med Porsanger kommunestyres motorferdselsforskrift av 21.10.1996, punkt D 3.

Merknad: Verneforskriften er ikke til hinder for en praksis hvor innvilga tidsperiode harmoneres med forskriftsfesta politisk vedtak i Porsanger kommunestyre. Anførselen i tilbakemeldinga om at NPS ikke fatter vedtak med lengre tidsløp enn styremedlemmenes valgperiode anses lite holdbar og måtte i tilfelle praktiseres konsekvent i forhold til forvaltningsplanen.

Side 55:

8. avsnitt: Bør **utgå** som unødvendig og tildels uhjemla.

Alternativt: Teksten «tillatelses-/» **fjernes** for å presisere at kravet kun gjelder dispensasjoner etter verneforskriftens § 4 og naturmangfoldlovens § 48, og ikke nødvendig transport til private hytter med tillatelse etter verneforskriften § 3, punkt 6.3.

Merknad: Verneforskriften § 3, punkt 6.3, hjemler ikke innføring av generelt krav om registrering/overvåking av «nødvendig transport til og fra lovlig oppførte private hytter». Omfanget av hyttekjøringa er dessuten helt minimal i forhold til øvrig motorferdsel med direkte hjemmel i verneforskriften.

Porsanger kommunestyre har avvist innføring av rapportplikt for hyttekjøring («gestaposkjema») som utilbørlig overvåking samt uhjemla og unødvendig innsamling av persondata.

Skuterkjøring ved Lompola, side 55/56:

Nytt avsnitt: **Skuterkjøring til hytter i randsonen**

«*Bruk av sneskuter på privat eiendom og på islagt vann i randsonen inntil 300 meter fra nasjonalpark-grensa i forbindelse med nødvendig transport til og fra lovlig oppførte private hytter kan tillates på samme vilkår som kommunal tillatelse etter motorferdselloven*».

Merknad: Punktet gjelder kun nødvendig transport og formuleringen er presisert. Vil bidra positivt til å redusere motorferdsel ved at den tradisjonelle, korteste og mest hensiktsmessige og miljøvennlige kjøretrasé kan benyttes. Punktet er aktuelt for tre hytter i nasjonalparken (bygg nr 5 i Guhkessavvon, bygg nr 6 i Klinkanes og bygg nr 35 i Stuorrasuolu, alle beliggende mindre enn 300 meter inne nasjonalparken) samt ni hytter i landskapsvernområdet (bygg nr 24-32 i Vuolle- og Badjeluoppal).

Løype nr 13 mellom Vuodđojávre og Leavnnjašjavre, **tillegg** side 56:

RU krever at verneforskriften **endres** slik: «*Bruk av sneskuter er tillatt på offentlig sneskuterløype nr 13 mellom Vuodđojávre og Leavnnjašjavre dersom denne gjenopprettes av Porsanger kommune*».

Merknad: Kravet er i samsvar med tidligere vedtak i NPS, jamfør planutkastet side 18-20 samt vedtak tiltak side 103. Viktig at forvaltningsplanen klart synliggjør fremsatte krav om forskriftsendring fra Porsanger kommune, RU og NPS.

Løype nr 14 ved Čiekŋalisjávre, side 56-59:

RU krever at verneforskriften **endres** slik: «*Grensa for nasjonalparken skal følge nordsida av vannet*».

Merknad: Kravet er i samsvar med tidligere vedtak i NPS. Viktig at forvaltningsplanen klart synliggjør fremsatte krav om forskriftsendring fra Porsanger kommune, RU og NPS.

5.9 Veier og parkering

Avsnitt «Bestemmelser => Landskapsvernområdet», side 59:

3. setning gis følgende **tillegg**: «, *men furu til hinder for ferdsel på bilvei kan fjernes*».

Merknad: Punktet er omformulert. Forvaltningsmyndigheten har tidligere felt et par hundre furutrær i tilknytning til Lompolaveien for å bedre tilgangen for turistbusser, uten at tiltaket var søknadspliktig. Ved behov må være tilsvarende anledning til å fjerne trær som hindrer for ferdsel på andre bilveier.

Retningslinjer, side 59, **endres** slik (endring utheva):

«*Finansiering og vedlikehold av Lompolaveien foretas av staten/Stabbursdalen nasjonalparkstyre*».

Alternativt: Hele punktet fjernes.

5.10 Hytter og andre byggverk

Nasjonalparken, side 59:

Teksten «*og fasadeendring*» **fjernes**, da bestemmelsen ikke er hjemlet i verneforskriften § 3, punkt 1.2.

Landskapsvernområdet:

Teksten «*som ikke medfører fasadeendring*» **fjernes**, da bestemmelsen ikke er hjemlet i verneforskriften § 3, punkt 1.2.

Bestemmelser, side 59:

Nasjonalparken

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til:

1. punkt: Teksten «*og fasadeendring som ikke er i samsvar med verneformålet*» **fjernes**, da bestemmelsen ikke er hjemlet i verneforskriften § 3, punkt 1.3.

Side 60:

Landskapsvernområdet

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til:

1. punkt: Teksten «*(byggtype 161) som ikke kan føre til fasadeendringer som ikke er i samsvar med verneformålet*» **fjernes**, da bestemmelsen ikke er hjemlet i verneforskriften § 3, punkt 1.3.

Retningslinjer, side 60:

Punktet **omformuleres** slik:

Ved saksbehandling av søknader om byggetiltak hensyntas følgende:

1. Verneområdene utgjør et areal på 936 km² = 936.000 (936 tusen) dekar = 936.000.000 (936 millioner) m². Søknader må vurderes på bakgrunn av verneområdenes størrelse, verneforskriften og tiltakets konkrete effekt på aktuelle verneverdier og betydning for berørte samiske interesser.
Merknad: Forslaget er bearbeida.
2. Som hovedregel foretas en felles befaring med søker med sikte på å komme frem til en gjensidig dialog i pakt med god forvaltningsskikk. Det er særlig viktig å ivareta samiske og kvænske interesser i tråd med folkerettens regler for urfolk og minoriteter, grunnloven § 108, samelovens kapittel 4, naturmangfoldloven § 14 og verneforskriftene § 2, 2. ledd.
Merknad: Forslaget er bearbeida.
3. Vedlikehold skal ikke medføre fasadeendringer som forandrer byggets karakter eller det visuelle bildet i landskapet.
Merknad: Forslaget er bearbeida. Vedlikehold med mindre vesentlige endringer i fasade som ikke forandrer byggets karakter eller det visuelle bildet i landskapet, er i tråd med verneforskriftene § 3, punkt 1.2.
4. Med ombygging menes bygningsmessige endringer innenfor eksisterende grunnflate, som overbygg på inngangsparti etc.
Merknad: Forslaget er identisk med planutkastet.
5. Innvendig ombygging er tillatt uten søknad, men i nasjonalparken forutsettes at dette ikke endrer bruken av bygget.
Merknad: Foreslått krav om at innvendig ombygging i landskapsvernområdet «*ikke skal medføre fasadeendring*» **fjernes**, da bestemmelsen ikke er hjemlet i verneforskriften § 3, punkt 1.2.

Begge verneområdene, side 60:

Punkt 1: Teksten **endres** slik: *Oppføring av nye bygninger i verneområdene, også i forbindelse med oppsyn, kan tillates dersom det dokumenteres et særskilt behov. Ved eksisterende byggverk, anlegg og tilrettelegging kan restaurering og vedlikehold gjennomføres fortløpende etter dokumentert behov.*

Merknad: Teksten «*vil ikke tillates, med mindre*» **endres** til «*kan tillates dersom*», for å gi en positiv tilnærming. Teksten «*som forvaltningsmyndigheten har forvaltningsansvaret for*» **utgår**, da verneforskriftene ikke hjemler forskjellsbehandling av forvaltningsmyndighetens bygg og anlegg i forhold til andre bygg og anlegg.

Punkt 2: Må **utgå**. Verneforskriftene hjemler ikke foreslått skille. Særlig gjelder dette skille mellom fritidsbygg og skogs/utmarkskoie som i begge forskrifter er benevnt «hytter». Byggtype 162 (Helårsbolig utenom våningshus som benyttes som fritidsbolig) er ikke relevant for Stabbursdalen.

Punkt 3: Ordet «kan» **endres** til «bør».

Merknad: Det bør være kurant å få tillatelse til gjenoppbygging etter brann og naturskade.

Punkt 4: Teksten «(mindre enn 15 m² BYA)» **utgår** eller **endres** til 50 m² BYA i samsvar med byggesaksforskriftens § 4-1.

Punkt 5: Må **utgå**.

Merknad: Verneforskriftene hjemler ikke innføring av generelt forbud mot å kunne tillate fasadeendring ved byggutvidelse. Det er dessuten neppe fysisk mulig å utvide slike bygg uten fasadeendring, særlig om dette defineres så snevert som flytting av eller antallet vinduer og dører, samt type taktekke og kledning m.v.

Punkt 6: Må **utgå** eller **omformuleres** slik: «Utvidelse av skogs- og utmarkskoier (byggtype 172) kan tillates. Det vil være kurant å tillate utvidelse på opptil 30 % av eksisterende bebygd areal».

Merknad: Verneforskriftene hjemler ikke innføring av generelt forbud mot utvidelser over angitt størrelse. Påstanden om at utvidelse utover 10 m² «er å betrakte som en vesentlig utvidelse» er dessuten uholdbar og urimelig, særlig i forhold til skogs- og utmarkskoier. Dette er egnet til å binde opp fremtidige nasjonalparkstyrrer på en lite tilbørlig måte.

Punkt 7: Må **utgå** eller **omformuleres** slik: «Utvidelse av eksisterende fritidsbygg (byggtype 161) kan tillates. Det vil være kurant å tillate utvidelse av hovedbygning inntil **80** m² BYA, eller inntil 30 % av eksisterende bebygd areal».

Merknad: Verneforskriftene § 3, punkt 1.3, hjemler ikke innføring av maksimal arealgrense, med generelt forbud mot å tillate mer enn én utvidelse og forbud mot større areal enn 50 m² BYA på hovedbygg.

Punkt 8: Bør **endres** til «Maksimal gesimshøyde **bør ikke overstige 3,5 meter**», tilsvarende utkast til KPA for fjellområder.

Punkt 9: Bør **endres** til «Maksimal mønehøyde **bør ikke overstige 5 meter**», jamfør endring i punkt 8.

Punkt 10: Bør **endres** til «Grunnmur **bør ikke overstige 0,5 meter**».

Side 61:

Punkt 12: Maks takvinkel 23 grader **endres** til 30 grader, tilsvarende utkast til KPA for fjellområder.

Merknad: I tidligere utkast (tom. 2016) var foreslått inntil 35 grader.

Punkt 16: Teksten «tillates ikke» **endres** til «krever dispensasjon».

Punkt 17: 2. setning **endres** slik: «Beplantning av naturlig tilhørende arter er tillatt, mens beplantning av fremmede arter krever dispensasjon».

Punkt 21: Må **utgå**. Punktet er ikke i samsvar med naturmangfoldlovens § 67. Forvaltningsplanen kan ikke overstyre loven. Plan- og bygningslovens § 21-9 har ikke frist for ferdigstillelse, men for igangsettelse senest tre år etter at tillatelse er gitt, samt at tiltaket ikke må innstilles i mer enn to år (av gangen).

Nasjonalparken, side 61:

Avsnittene **endres** slik:

- *Eksisterende fritidsbygg kan tillates ombygd eller utvidet, dersom dette ikke medfører endret bruk.*
- *Oppføring av uthus i tilknytning til eksisterende hytte kan tillates.*
- *Terrasse, platt og veranda i tilknytning til eksisterende hytte kan tillates.*
- *Utedo i tilknytning til fritidsbygg kan tillates.*

Merknad: Verneforskriften hjemler ikke innføring av maksimal avstand mellom hovedbygg og utedo eller maksimal arealgrense for bygg, herunder eiendommens/tomtens BYA. Forslag til KPA har maksimal BYA på 120-150 m² for fritidsbygg. For uthus i fjellområder har forslag til KPA maksimal BYA på 20 m².

Alternativt tillegg til foreslåtte endring: «Det vil være kurant å tillate inntil **15 m²** for uthus, inntil **15 m²** for terrasse og inntil **3 m²** for utedo, samt for eiendommen/tomta inntil **120 m²**».

Landskapsvernområdet, side 61:

Avsnittene **endres** slik:

- *Eksisterende fritidsbygg kan tillates ombygd eller utvidet.*
- *Oppføring av uthus i tilknytning til eksisterende hytte kan tillates.*
- *Terrasse, platt og veranda i tilknytning til eksisterende hytte kan tillates.*
- *Utedo i tilknytning til fritidsbygg kan tillates.*

Merknad: Verneforskriften hjemler ikke innføring av maksimal avstand mellom hovedbygg og utedo eller maksimal arealgrense for bygg, herunder eiendommens/tomtens BYA. Forslag til KPA har maksimal BYA på 120-150 m² for fritidsbygg. For uthus i fjellområder har forslag til KPA maksimal BYA på 20 m² (tilsvarende fylkesmannens forvaltningspraksis i landskapsvernområdet før nasjonalparkstyret overtok).

Alternativt tillegg til foreslåtte endring: «Det vil være kurant å tillate inntil **20 m²** for uthus, inntil **20 m²** for terrasse og inntil **3 m²** for utedo, samt for eiendommen/tomta inntil **150 m²**».

5.7 Spesielle tiltak i verneområdene, Tiltak, side 103:

Punkt 1, 3. strekpunkt: Teksten «(inntil veistyret overtar ansvaret)» **utgår**.

DET UTVIDA VERNETS LOVLIGHET - ENDRING AV VERNEGRENSENER/FORSKRIFTER

Sametinget har i plenumsvedtak av 28.02.2003 fastslått at det utvida vernet i Stabbursdalen (kgl. res. 20.12.2002) ikke er legitim for den samiske befolkning.

Det utvida vernet krenker folkerettens beskyttelse av urfolks og minoriteters rett til kulturutøvelse som er sikret i ILO-konvensjon nr 169 om urfolks rettigheter, FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter artikkel 27, grunnlovens § 108 og menneskerettighetsloven.

Dette tilsier at det utvida vernet må oppheves som rettsstridig, og verneområdene tilbakeleveres til lokal forvaltning ved grunneiere, rettighetshavere og kommunen.

Som en midlertidig forføyning kreves endring av vernegrenser og verneforskrifter som skaper de største hindringer for urfolket i Stabbursdalen.

I. Grensejustering for nasjonalparken

Grensa for Stabbursdalen nasjonalpark er spesielt uhensiktsmessig ved Čiekŋalisjávre og i Lompola-området og justeres for å redusere konfliktnivået og imøtekomme lokale rettighetshavere og brukere. Dette gjelder i hovedsak vannareal som ikke berører vesentlige verneverdier.

A. Čiekŋalisjávre:

Grensa for nasjonalparken skal følge nordsida av vannet.

B. Lompola-området:

Grensa for nasjonalparken skal følge nordsida av Stabburselva på strekninga mellom Dilljokmunningen og Gumpeluoppal/Ulvelompola. Dette tilsvarer tidligere grense før nasjonalparkutvidelsen i 2002.

II. Endring av verneforskrifter

A. Tillegg til nasjonalparkforskriftens § 3, punkt 6.2:

Bestemmelsen i punkt 6.1 er ikke til hinder for (nye strekpunkt):

- *Bruk av sneskuter på offentlig sneskuterløype nr 14 over Čiekŋalisjávre (utgår når grensa justeres, jmfør punkt I A).*
- *Bruk av sneskuter på offentlig sneskuterløype nr 13 mellom Vuodđojávre og Leavnnjašjávre dersom denne gjenopprettes av Porsanger kommune.*
- *300-metersregelen gjelder for offentlige sneskuterløyper i nasjonalparken.*
- *Bruk av sneskuter på privat eiendom og på islagt vann i randsonen inntil 300 meter fra nasjonalpark-grensa i forbindelse med nødvendig transport til og fra lovlig oppførte private hytter er tillatt.*

B. Tillegg til landskapsvernforskriftens § 3, punkt 1.3:

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til (nye strekpunkt):

- *Bygging av inntil 15 nye fritidshytter på private matrikulerte eiendommer hvor grunneier ønsker bebyggelse, på bakgrunn av utarbeidet reguleringsplan, som er godkjent av Miljødirektoratet. Reguleringsplanens bestemmelser vil være gjeldende innenfor planområdet. Eventuelle senere endringer i reguleringsplanen skal også behandles som dispensasjonssak etter naturmangfoldloven.*
- *Oppføring av fritidshytte i tilfeller hvor kommunal byggetillatelse var stadfestet av fylkesmannen i Finnmark eller Miljøverndepartementet før midlertidig vernevedtak ble fattet.*